

Dichter bij huis. Een toekomstgerichte aanpak van intergenerationele overdracht van geweld.

Symposium huiselijk geweld voorkomen
Rotterdam, 4 februari 2010

© Sietske Dijkstra, www.sietske-dijkstra.nl

Bureau Dijkstra/ lector vrouwenopvang en huiselijk geweld

www.avans.nl

Met vallen en opstaan

Hoe mannen en vrouwen betekenis geven aan
geweld uit hun kindertijd, 2000, Eburon, Delft

**Opa vond zijn eigen kinderen waardeloze,
hersenloze poppen. Ze deugden nergens voor en
werden nergens mee gecomplimenteerd (...).
Hardheid was een deugd in de familie (...). Ze
waren helemaal gek van hardheid en dat heette
dan rechtvaardig en recht door zee**

(Cor, Dijkstra, 201)

Met vallen en opstaan

Hoe vrouwen en mannen betekenis geven aan
geweldservaringen uit hun kindertijd

Opbouw

- Wat is intergenerationele overdracht?
 - van geweld?
 - voorbeelden
- Verschuivingen in het denken en handelen
- Recente onderzoeken
- Gender en de overdracht van geweld
- Drie aandachtspunten

Bewustwording en doorbreken

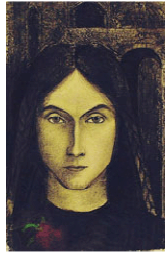
- Korte zin, lange weg
- *Geslagen jaren* van Annemieke van den Berg
- Portretten
 - Herhaling van geweld
 - Keerpunten en kansen
 - Toekomstgericht

Overdracht als cultuurverschijnsel

- Rutter continuïteit en discontinuïteit tussen en binnen generaties
- ***Shaping the environment***: interactie-effecten
- Cultureel erfgoed

Jan Toorop , 1915

Meisjeskopje

Charely Toorop

Moeder en kind, 1921

Herhalen en doorbreken

- Verschillen in krachtbronnen en veerkracht
- Intergenerationeel is altijd complex
 - Meer plegers en slachtoffers
 - Langdurig geweld in meerdere generaties
 - Slachtoffers worden soms plegers
 - Verband tussen geweld binnen en buiten het gezin
 - Een derde herhaalt het geweld

Geweld met dodelijke afloop

Onderzoek naar overdracht na 2000

- Drie recente robuuste studies geselecteerd
 - 1. Lussier et al: prospectieve studie van veertig jaar onder 202 mannen naar overdracht van anti-sociaal gedrag
 - 2. Noll et al: multigenerationele studie van 18 jaar, significant meer klachten bij de volgende generatie: premature kinderen, overgewicht, schooluitval, tienerzwangerschappen, pleidooi voor eerdere hulp

Onderzoek naar overdracht na 2000 (2)

- 3. Whiting et al: 590 mensen geselecteerd die als kind mishandeld werden en geweld meemaakten in partnerrelatie.
- Patroonkenmerken bij partnergeweld: lage zelfwaardering, verslaving en ptss klachten voorafgaande jaar

Grootschalig onderzoek

- Breedte, lengte en diepte combineren
- Verklaren, interpreteren en robuuste datasets maken

- Tendenzen
 - Interpretaties en oorzaken *naar* risicotaxatie
 - Groeiend professioneel besef
 - Vroegtijdige hulp, stigmatisering minder issue

Ontwikkelingen

- Zoeken van oorzaken naar inschatten van risico's en veranderen van toekomst;
- Benoemen helpt herhaling voorkomen
- Draagvlak voor interventies achter de voordeur
- Onderzoek naar opvoeding bij en na geweld
- Gedeeld besef dat er eerder interventies nodig zijn

Preventie van overdracht, Dijkstra, 2007 (p. 15)

- Verminderen van de nadelige gevolgen van geweld
- Doorbreken van de cirkel van herhaling van geweld bij de volgende generatie
- Vroegtijdig opsporen van risicofactoren van geweld
- Pro-actieve interventies om (erger) geweld te voorkomen

Gender en de overdracht van geweld

- Plegers zijn veel vaker mannen dan vrouwen
- Boodschap van de klap (zwangerschap als risicovolle periode)
- Vrouwen plegen ook geweld (psychisch, fysiek en seksueel)
- Beleving slachtoffer- en plegerschap (medeplichtigheid, boos op moeder)
- Verkeringsgeweld belangrijke linking pin

Festen

- Een Deens familiefestje van Thomas Vinterberg uit 1998
- Leerzaam vanwege de complexiteit van langdurig misbruik en hoe dat ingrijpt in de relaties tussen familieleden en relaties met anderen
- Posities

Aandachtspunten, slot

- **1. vakinhoudelijk blijven verdiepen:** systeemperspectief, ontkenning, meervoudig geweld
- **2. duurzame interventies**
- **3. netwerken**, professioneel en dichtbij huis met aandacht voor **krachten**